

Hassas Konular

İnsan Hakları Avrasya Federasyonunun Kuruluş Felsefesini Federasyonun Kurucu Başkanı ve Türk Dünyası İnsan Hakları Derneği Başkanı Abdullah Buksur açıkladı.

29 Ocak 2008

Soru 1: Sayın Abdullah Buksur, şimdiye kadar Türk Dünyası İnsan Hakları Derneği olarak yürütmüş olduğunuz faaliyetlerinize yeni bir boyut getirdiniz. Bu çalışmalardan bahseder misiniz?

Cevap 1: Sizin de ifade ettiğiniz gibi Dernek olarak yürüttüğümüz faaliyetlerin adeta bir sonucu olarak "Uluslar Arası İnsan Hakları Avrasya Federasyonu" gibi bir düşünce, 9-10 Aralık 2007 Tarihleri arasında Ankara da yaptığımız "Demokrasinin İnsan Hakları Üzerine Etkileri" sempozyumunda ortaya çıktı. Bütün katılımcılar, artık ortak bir çatıya ihtiyaç olduğunu, bunun için hemen çalışmaya başlanmasını gerektiğini ifade ettiler.

Bu bağlamda bir taraftan sonuç bildirgesi hazırlanırken diğer taraftan oluşturulan çalışma guruplarıyla bir kuruluş bildirgesi hazırlanmaya çalışıldı.

Soru 2: İnsan Hakları Avrasya Federasyonu'nun kurucu başkanlığına siz seçildiniz. Şimdi soruyoruz; İnsan Hakları Avrasya Federasyonu'nun temel felsefesi nedir?

Cevap 2: Temel felsefesi İnsan haklarının insanın kişiliğinin ve onurunun ayrılmaz ve feragat edilemez bir parçası olduğunu kabul ederek,

İnsan haklarının korunmasının ve geliştirilmesinin demokratik, barışçıl, adaletli ve güvenli bir dünya için en önemli ön şart olduğunu bildirerek,

İnsan haklarını korumanın ve geliştirmenin sadece ülkelerle sınırlı bir iç sorun ya da olgu olmadığını, aynı zamanda evrensel bir sorun ve de olgu olduğunun bilincinde olarak,

Avrasya bölgesindeki her türlü insan hakları ihlaline karşı tam bir dayanışma içinde olarak dünya kamuoyunu durumdan haberdar etmek için gerekli her türlü çabayı göstereceklerini, hukukun üstünlüğü temelinde, her türlü sömürüye karşı mücadele edeceğimizi, insanın sadece insan olmasından kaynaklanan haklarını korumak için birlikte hareket etmeyi taahhüt ederek, İnsan Hakları Avrasya Federasyonu'nu kurmak için harekete geçmiş bulunuyoruz.

Soru 3: Nedir insanın olmasından kaynaklanan hakları, biraz bahseder misiniz?

Cevap 3: Bütün insanlar renk, ırk, cinsiyet, statü, doğum yeri, dinî ve felsefi inanç farkı gözetmeksizin hür olarak doğarlar. Haklardan yararlanmada hiçbir şekilde renk, ırk, cinsiyet, ailenin statüsü, doğum yeri, dinî ve felsefi inanç farkı nedeniyle ayrımcılık yapılamaz. Bu saydığımız maddeler insanın doğuştan ayrımcılığa tabi tutulamayacağı kabulünden hareketle, farklılıklarından da ayrımcılık elde edemeyeceğini göstermektedir.

Soru 4: Diğer temel yaklaşımlarınızdan da bahseder misiniz?

Cevap 4: İnsan kişiliğine dokunulamaz. Herkes yaşamına ve varlığının maddi ve manevi bütünlüğüne saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Bu haktan hiçbir şekilde feragat dahi edilemez.

İnsan onuru kişiliğin ayrılmaz bir parçası olup herkes tarafından saygı gösterilmesi zorunludur.

İnsanın hukukî kişiliğinin devlet tarafından hukuk düzeninde ve etkili bir biçimde korunması gerekir. İnsan ana rahminde canlandığı andan itibaren kutsal bir varlık olarak haklara sahip olur.

İnsanın fiziksel, zihnî ve moral bütünlüğüne herkesçe saygı gösterilmesi zorunludur. Bu bütünlüğün sağlanması ve geliştirilmesi noktasında devlet her türlü desteği göstermek zorundadır.

Herkesin yaşam hakkı hukuk düzeninde ve etkili bir şekilde korunur.

İşkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı davranışlar, cezalar ve işlemler kabul edilemez. Uluslar arası İnsan Hakları Avrasya Federasyonu (İHAF) başta 1984 tarihli “İşkence Ve Başka Zalimce İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Davranış ya da Cezaya Karşı New York Sözleşmesi” olmak üzere bu alandaki uluslar arası antlaşmaların etkin bir biçimde uygulanmasını hedef edinmiştir.

Evrensel hukuk kurallarınca makul kabul edilen yasal yaptırımlar işkence ya da kötü muamele olarak kabul edilmez.

Kölelik, her ne ad altında olursa olsun gayri iradi çalıştırma ve insan ticareti hiçbir şekilde kabul edilemez.

Tabii afet gibi toplumun hayati bir tehlikeyle karşı karşıya kaldığı durumlarda bu tehlike ve zararın önlenmesi ya da daha da büyümemesi için kamu otoritelerince verilen çalışma emirleri bu ilkenin istisnasıdır. Ancak bu durumda dahi hiçbir şekilde kişinin beden ve zihnen kaldıramayacağı bir emir verilemez ve kişi hayatı tehlikeye atlamaz.

İnsanlar en iyi bedensel ve zihinsel sağlık durumuna sahip olma ve yaşanabilir bir çevre talep etme hakkına sahiptir.

Kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi desteğe daha çok ihtiyaç duyan kişilere yönelik olarak devlet özel koruma ve destekleme yöntemleri geliştirmek zorundadır.

İnsanların kaynağı ne olursa olsun her türlü bedensel, zihinsel, sosyolojik, ekonomik ve kültürel sömürüye karşı evrensel hukuka aykırı olmayacak şekilde direnme hakları vardır.

Yasayla önceden belirlenen nedenler hariç hiç kimse özgürlüğünden alıkonamaz, keyfi olarak tutuklanamaz ve gözaltına alınmaz, ev ve işyerlerinde arama yapılamaz, haberleşme özgürlüğüne müdahale edilemez.

Herkesin, suçu ne olursa olsun, adil bir biçimde yargılanma hakkı vardır. İHAF başta “kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi” olmak üzere “cezanın suçludan başkasına verilemeyeceği”, “tabii hâkim ilkesi”, “sanığın aleyhine olan ceza yasalarının geriye yürümezliği” kuralı, “masumiyet karinesi”, “savunma hakkı ve avukattan yararlanma hakkı”, “duruşmada kullanılan resmî dili savunma yapacak kadar bilmediği takdirde ücretsiz olarak tercümandan faydalanma hakkı”, “mahkemelerin aleni olması”, “bir borcu yerine getirememesi nedeniyle tutuklanma yasağı” gibi evrensel ceza hukuku ilkelerini adil bir yargılanmanın olmazsa olmaz koşulları olarak kabul eder.

Belli bir yaşa kadar her insan devletin gözetimi altında ve eşit bir şekilde ücretsiz eğitim alma hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılmasında devletin özürsüzlük ya da cinsiyet gibi olguları göz önünde tutarak desteğe daha çok ihtiyaç duyanlara yönelik pozitif ayrımcılık yapması eşitliğin zedelenmesi olarak yorumlanamaz

Kimse dinsel ya da felsefi inançlarını açıklamaya zorlanamaz. İnsanlar hangi dinî ya da felsefi inancı seçecekleri konusunda tam bir özgürlüğe sahip oldukları gibi hiçbir din ya da felsefi inancı benimsememek hakkına da sahiptirler.

Kamu düzeni, genel sağlık ve ahlâkî nedenlerle devletin kısıtlama getirebileceği haller saklı kalmak kaydıyla kimse dini vecibelerini tek başına ya da toplu olarak yerine getirmekten alıkonulamaz.

İnsanlar, şiddet içermemesi kaydıyla her türlü fikri serbestçe ve her ortamda savunabilirler. Her türlü iletişim aracından serbestçe istifade ederek bilgi alışverişinde bulunabilirler.

İnsanlar, hukukî prosedüre uymak kaydıyla serbestçe dernek ya da sendika kurabilirler, üye olabilirler, üyesi oldukları dernek ya da sendikalardan hiçbir kısıtlamaya tabi tutulmadan istedikleri zaman ayrılabilirler.

İnsanların şiddet içermemesi kaydıyla serbestçe toplantı ve gösteri yapma hakkı vardır.

İnsanlar, vatandaşı olduğu devlette serbestçe dolaşabilirler, ikametgâh edinebilirler, ülkeyi terk edebilirler, terk ettikleri ülkelere istedikleri zaman geri dönebilirler.

İnsanlar bir devletin vatandaşı olmaya zorlanamaz, istedikleri zaman hiçbir kayıt ve koşula bağlanmadan vatandaşlıktan çıkabilirler. Başka bir ülkeye iltica başvurusunda bulunma hakları vardır.

Her insan, devletlerin iç hukuklarında belirlediği evlenme yaşına gelmiş olmak kaydıyla karşı cinsten biriyle serbestçe evlenebilirler ve çocuk sahibi olabilirler.

Devlet aileyi korumakla ve birliğini sağlamak için gerekli siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik ve diğer şartları sağlamakla yükümlüdür.

Mülkiyet hakkına dokunulamaz.

Kamu yararının gerektirdiği durumlarda ancak gerçek bedelini vermek kaydıyla kamulaştırma yapılabilir.

Hakkın kullanılmasını engelleyen çok ağır vergi ve benzeri yükümlülükler bu hakkın ihlali olarak kabul edilir.

İnsanlar çalışma hakkına sahiptir.

Çalışanlara ödenecek ücretler “eşit işe eşit ücret” yaklaşımı korunarak, insan onuruna yakışır bir düzeyde olmalıdır.

Herkes etkili bir biçimde sosyal güvenlik hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir. Özel ya da kamusal sosyal güvenlik kurumlarına hizmet karşılığı prim ödeyemeyecek durumda olanların primleri devletçe karşılanır.

Yoksullukla mücadele devletin asli görevidir. Yoksullara maddî içerikli ödenekler vermenin yanı sıra devlet yoksulların aynı zamanda kültürel ve sosyal yaşama da adapte olabilecek tedbirleri almak zorundadır.

Devletin kişilere yönelik her türlü eylemini gerekçelendirme zorunluluğu vardır. Kişilerinde devlet tarafından gerçekleştirilen ve kendilerini etkileyen eylemlere karşı tam ve zamanında bilgi edinme hakkı vardır.

Abdullah Buksur, İnsan Hakları Avrasya Federasyonu, Türk Dünyası İnsan Hakları Derneği Başkanı.

KÖKSAY E-Bülteni, KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Vakfı (KÖKSAY) tarafından çıkarılmaktadır. KÖKSAY bağımsız ve bağlantısız, günlük siyasî konumu olmayan bir kurumdur; merkezine Türkiye ve Türk dünyasını alarak araştırmalarını ulusal ve uluslar arası sosyal, siyasî ve stratejik konulara yoğunlaştırır, araştırma ve incelemeler yapar. Dolayısıyla, bu yayında ifade edilen bütün görüşler, değerlendirmeler ve varılan sonuçlar yalnızca yazarlarına aittir.

© 2008, KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Vakfı. Bütün hakları saklıdır.